

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 ตราขึ้นเนื่องจากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการนำเข้าวัตถุอันตรายมาใช้ในกิจการประเภทต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และวัตถุอันตรายบางชนิดอาจก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อมได้ แม้ว่าจะมีกฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ ออกใช้ควบคุมอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็ไม่ครอบคลุมเพียงพอ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการควบคุมวัตถุอันตรายให้เหมาะสมยิ่งขึ้นพร้อมกับจัดระบบบริหารให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ความหมายของคำว่า “วัตถุอันตราย” (มาตรา 4)

วัตถุอันตราย หมายถึง วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง และวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะเป็เคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

2. คณะกรรมการวัตถุอันตราย และอำนาจหน้าที่ (มาตรา 6,7)

คณะกรรมการวัตถุอันตราย ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เป็นประธานกรรมการ มีอธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมการแพทย์ อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เลขาธิการ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และผู้แทนกระทรวงกลาโหม และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกินเจ็ดคน เป็นกรรมการ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ผู้แทนสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจและหน้าที่ ให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ในการออกประกาศเกี่ยวกับวัตถุอันตราย การควบคุมวัตถุอันตรายและการป้องกันความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตราย ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ในการรับขึ้นทะเบียนหรือเพิกถอนทะเบียนวัตถุอันตรายและเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับวัตถุอันตรายแก่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม หน่วยงานผู้รับผิดชอบและพนักงานเจ้าหน้าที่ พิจารณาเรื่องร้องเรียนจากผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากวัตถุอันตราย แจ้งหรือโฆษณาข่าวสารเกี่ยวกับวัตถุอันตรายให้ประชาชนทราบ รวมทั้งสอดส่อง ดูแล ให้คำแนะนำ และเร่งรัด

/ พนักงานเจ้าหน้าที่

พนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับวัตถุอันตรายต่าง ๆ ให้ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

3. การควบคุมวัตถุอันตราย

3.1 กำหนดท้องที่ห้ามการครอบครอง การจำหน่าย หรือการใช้วัตถุอันตรายในกรณีมีเหตุจำเป็นเพื่อจะป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (มาตรา 16)

3.2 ศูนย์ข้อมูลวัตถุอันตราย ให้มีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลวัตถุอันตรายขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นศูนย์กลางประสานงานในเรื่องข้อมูลของวัตถุอันตรายกับส่วนราชการต่าง ๆ รวมทั้งจากภาคเอกชน (มาตรา 17)

3.3 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยความเห็นของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศระบุชื่อหรือคุณสมบัติของวัตถุอันตราย ชนิดของวัตถุอันตราย กำหนดเวลาการใช้บังคับและหน่วยงานผู้รับผิดชอบในการควบคุมวัตถุอันตราย (มาตรา 18 วรรค 2) ประกาศกำหนดรายชื่อของวัตถุอันตรายที่กระบวนการผลิตและลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตราย (มาตรา 36 วรรค 1)

3.4 รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ โดยความเห็นของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศเกี่ยวกับ (มาตรา 20)

(1) การกำหนดองค์ประกอบ คุณสมบัติและสิ่งเจือปน ภาชนะบรรจุ วิธีตรวจและทดสอบภาชนะ ฉลาก การผลิต การนำเข้า การส่งออก การขาย การขนส่ง การเก็บรักษา การกำจัด การทำลาย การปฏิบัติกับภาชนะของวัตถุอันตราย การให้แจ้งข้อเท็จจริง การให้ส่งตัวอย่างหรือการอื่นใดเกี่ยวกับวัตถุอันตราย

(2) ให้มีผู้เชี่ยวชาญหรือบุคลากรเฉพาะรับผิดชอบสำหรับดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม (1)

(3) กำหนดเกณฑ์ค่าตลาดเคลื่อนจากปริมาณที่กำหนดไว้ของสารสำคัญในวัตถุอันตราย

(4) กำหนดขั้นตอนการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย

(5) ระบุชื่อหรือคุณสมบัติของวัตถุอันตรายและกรณีที่ได้รับการยกเว้นให้ไม่ต้องขึ้นทะเบียน

/ 3.5 วัตถุอันตราย.....

3.5 วัตถุประสงค์ราย แบ่งเป็น 4 ชนิด ตามความจำเป็นแก่การควบคุม (มาตรา 18) ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์รายชนิดที่ 1 ได้แก่ วัตถุประสงค์รายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด โดยปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามข้อ 3.4 (1) (2) และ (3)

(2) วัตถุประสงค์รายชนิดที่ 2 ได้แก่ วัตถุประสงค์รายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดด้วย โดยปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามข้อ 3.4 (1) (2) และ (3)

(3) วัตถุประสงค์รายชนิดที่ 3 ได้แก่ วัตถุประสงค์รายที่การผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครองต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และต้องปฏิบัติตามประกาศของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบที่ออกตามข้อ 3.4 (1) (2) และ (3)

(4) วัตถุประสงค์รายชนิดที่ 4 ได้แก่ วัตถุประสงค์รายที่ห้ามมิให้มีการผลิต การนำเข้า การส่งออกหรือการมีไว้ในครอบครอง

3.4 ใบอนุญาต และการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ใบอนุญาต ให้ใช้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต แต่ไม่เกินสามปี นับแต่วันออกใบอนุญาตและถ้าได้มีกฎหมายหรือพหุติการณเปลี่ยนแปลงไป หรือมีเหตุสำคัญเพื่อคุ้มครองความปลอดภัย ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติมเงื่อนไขการอนุญาตได้ตามความจำเป็น ในกรณีที่จะขอต่อใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอเสียก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ถือว่ามิฐานะเสมือนผู้ได้รับอนุญาตและให้ประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตนั้น ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ออกใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขออนุญาตหรือผู้ขอต่ออายุใบอนุญาต มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการไม่อนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบให้เป็นที่สุด หากพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาต หรือรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์การต่ออายุใบอนุญาต ผู้ขอต่ออายุใบอนุญาตจะขายวัตถุประสงค์รายที่มีอยู่ในความครอบครองได้ภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันทราบคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือทราบคำสั่งของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบให้ยกอุทธรณ์ หากพ้นกำหนดดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุประสงค์รายแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณีในกรณีที่ยาจําหน่ายได้ให้ดำเนินการขายทอดตลาดหรือขายให้แก่หน่วยงานของรัฐภายในสามเดือน (มาตรา 25 - 29)

/การพักใช้หรือ.....

การพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต ถ้าปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาสั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินหนึ่งปี และถ้าเป็นกรณีสำคัญจะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขออนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบให้เป็นที่สุด และผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต จะขายวัตถุอันตรายที่อยู่ในความครอบครองได้ภายในกำหนดสามเดือนนับแต่วันทราบคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือทราบคำสั่งของรัฐมนตรีผู้รับผิดชอบให้ยกอุทธรณ์ หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุอันตรายแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี ในกรณีที่สามารถจำหน่ายได้ให้ดำเนินการขายทอดตลาดหรือขายให้แก่หน่วยงานของรัฐภายในสามเดือน (มาตรา 32 - 35)

3.7 การขึ้นทะเบียนและเพิกถอนทะเบียนวัตถุอันตราย (มาตรา 36-41)

การขึ้นทะเบียน การผลิตหรือการนำเข้าวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 หรือชนิดที่ 3 ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมไม่ได้ประกาศกำหนดรายชื่อให้เป็นวัตถุอันตรายที่กระบวนการผลิตและลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตราย จะต้องนำมาขอขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนจึงจะผลิตหรือนำเข้า หรือจึงจะออกใบอนุญาตให้ผลิตหรือนำเข้าได้ เว้นแต่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบจะประกาศยกเว้นให้ ไม่ต้องขึ้นทะเบียนอีก ถ้าการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายจำเป็นต้องผลิตหรือนำเข้าตัวอย่างวัตถุอันตรายที่จะขอขึ้นทะเบียนหรือต้องนำเข้าวัตถุอันตรายอย่างอื่น เพื่อใช้ในการผลิตวัตถุอันตรายที่จะขอขึ้นทะเบียน และวัตถุอันตรายนั้นมีกฎหมายบังคับให้การผลิตหรือการนำเข้าต้องได้รับอนุญาตหรือต้องขึ้นทะเบียนก่อน ผู้ขอขึ้นทะเบียนอาจขออนุญาตเพื่อผลิตหรือนำเข้าวัตถุอันตรายนั้นได้ โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเมื่อวัตถุอันตรายที่ขอขึ้นทะเบียนไม่เป็นที่เชื่อถือได้ว่ามีคุณสมบัติตามที่ขอขึ้นทะเบียนไว้ หรือหากนำมาใช้อาจเกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม โดยไม่มีวิธีปฏิบัติตามควรที่จะป้องกันได้ เป็นวัตถุอันตรายที่ขอขึ้นทะเบียนใช้ชื่อในทำนอง โอ้อวด ไม่สุภาพ หรืออาจทำให้เข้าใจผิดจากความเป็นจริง และเป็นวัตถุอันตรายปลอม หรือเป็นวัตถุอันตรายที่พนักงานเจ้าหน้าที่สั่งเพิกถอนทะเบียนแล้ว และพนักงานเจ้าหน้าที่โดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งแก้ไขรายการทะเบียนวัตถุอันตรายได้ตามความจำเป็น (มาตรา 36-39)

/การเพิกถอนทะเบียน.....

การเพิกถอนทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเพิกถอนวัตถุอันตรายได้ ถ้าปรากฏว่าวัตถุอันตรายที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วไม่มีประโยชน์ตามที่ขึ้นทะเบียนไว้ หรือหากนำมาใช้อาจเกิดอันตรายแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม เมื่อเพิกถอนแล้ว สิทธิในการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเป็นอันระงับ เจ้าของวัตถุอันตรายที่ถูกเพิกถอนทะเบียนต้องจัดการทำลาย หรือดำเนินการกับวัตถุอันตรายตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่มีคำสั่งภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด และหากพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุอันตรายนั้น แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำลายหรือจัดการตามควรแก่กรณี ในกรณีนี้อาจจำหน่ายได้ให้ดำเนินการขายทอดตลาดหรือขายให้แก่หน่วยงานของรัฐภายในสามเดือน (มาตรา 40-41)

3.8 วัตถุอันตรายที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ.นี้ (มาตรา 44)

รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบมีอำนาจประกาศให้วัตถุอันตรายซึ่งโดยลักษณะหรือปริมาณอาจก่อให้เกิดอันตรายน้อยหรือซึ่งการบังคับตามมาตรการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติจะก่อให้เกิดภาระเกินสมควร วัตถุอันตรายของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐ สภากาชาดไทย หรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นสมควรกำหนด ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม พ.ร.บ. นี้ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

3.10 วัตถุอันตรายปลอม ผิดมาตรฐาน เสื่อมคุณภาพ ที่ต้องขึ้นทะเบียนแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้ ที่ถูกสั่งเพิกถอนทะเบียน (มาตรา 45-49)

ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 1-3 ซึ่งเป็นวัตถุอันตรายปลอมผิดมาตรฐาน เสื่อมคุณภาพ ต้องขึ้นทะเบียนแต่มิได้ขึ้นทะเบียนไว้ หรือถูกสั่งเพิกถอนทะเบียน ซึ่งการมีไว้ในครอบครองนั้นไม่รวมถึงการครอบครองขณะจะมีการทำลายหรือส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือการครอบครองเพื่อการอย่างอื่นตามหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายผู้ซึ่งมีวัตถุอันตรายดังกล่าวอยู่ในความครอบครองต้องทำลาย ต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือต้องส่งมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 45, 46)

วัตถุอันตรายปลอมได้แก่ สิ่งที่ทำเทียมวัตถุอันตรายทั้งหมดหรือบางส่วน วัตถุอันตรายที่แสดงชื่อว่าเป็นวัตถุอันตรายอื่น หรือแสดงกำหนดเวลาที่วัตถุอันตรายหมดอายุการใช้เกินความเป็นจริง วัตถุอันตรายที่แสดงชื่อหรือเครื่องหมายของผู้ผลิตหรือที่ตั้งของสถานที่ผลิตซึ่งมิใช่ความจริง วัตถุอันตรายที่แสดงว่าเป็นวัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียนไว้ซึ่งมิใช่ความจริง วัตถุอันตรายที่ผลิตขึ้นโดยมีสาระสำคัญน้อยหรือมากกว่าเกณฑ์ค่าคลาดเคลื่อน (มาตรา 47)

วัตถุอันตรายที่ผิดมาตรฐาน ได้แก่ วัตถุอันตรายที่ผลิตขึ้นโดยมีสาระสำคัญน้อยหรือมากกว่าเกณฑ์ค่าคลาดเคลื่อนแต่ไม่ถึงระดับที่กำหนด วัตถุอันตรายที่ผลิตขึ้นโดยมีความบริสุทธิ์ สิ่งเจือปน หรือลักษณะอื่นที่มีความสำคัญต่อคุณสมบัติของวัตถุอันตรายผิดไปจากเกณฑ์ที่กำหนดหรือที่ขึ้นทะเบียนไว้ (มาตรา 48)

/วัตถุอันตราย...

วัตถุอันตรายที่เสื่อมคุณภาพ ได้แก่ วัตถุอันตรายที่หมดอายุการใช้ตามที่แสดงไว้ในฉลากและเป็นวัตถุอันตรายที่แปรสภาพจนมีลักษณะเช่นเดียวกับวัตถุอันตรายปลอมหรือวัตถุอันตราย ผิดมาตรฐาน (มาตรา 49)

3.11 ฉลาก (มาตรา 50)

คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเลิกใช้ฉลาก หรือดำเนินการแก้ไขฉลากให้ถูกต้องได้ เมื่อเห็นว่าฉลากนั้นไม่เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รับผิดชอบประกาศ ตามมาตรา 20 (1)

3.12 การโฆษณา (มาตรา 51)

การควบคุมการโฆษณาวัตถุอันตรายให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโฆษณาให้ถือว่าวัตถุอันตรายที่มีการกำหนดฉลากเป็นสินค้าที่มีการควบคุมฉลาก โดยคณะกรรมการควบคุมฉลากตามกฎหมาย

3.13 อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ (มาตรา 52 - 55) มีดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก หรือผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย ที่ได้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.นี้ ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไข หรือปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้อง และถ้ามีเหตุอันสมควรจะอนุญาตให้ผู้นั้นส่งออกวัตถุอันตรายนั้นคืนให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้จัดส่ง วัตถุอันตรายนั้นมาให้ หรือการอื่นตามความเหมาะสมก็ได้ ถ้าผู้นั้นไม่สามารถปฏิบัติให้ถูกต้องได้ ก็ให้มีอำนาจสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งมอบวัตถุอันตรายนั้นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อทำลาย หรือจัดการตามควร แก่กรณี และถ้ามีค่าใช้จ่ายให้เจ้าของวัตถุอันตรายมีหน้าที่จ่าย หรือขอใช้เงินจำนวนนั้นแก่ทางราชการ

(2) จับกุมผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำความผิดตาม พ.ร.บ.นี้เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปตามกฎหมาย

(3) เข้าไปในสถานประกอบการ สถานที่ผลิต สถานที่เก็บรักษาเกี่ยวกับ วัตถุอันตราย หรือสถานที่ที่สงสัยว่าเป็นสถานที่เช่นนั้น หรือเข้าไปในพาหนะที่บรรทุกหรือสงสัยว่าบรรทุกวัตถุอันตรายเพื่อตรวจสอบ

(4) นำวัตถุอันตรายหรือวัตถุที่สงสัยว่าเป็นวัตถุอันตรายในปริมาณพอสมควรไป ตรวจสอบ

(5) ตรวจค้น กัก ยึดหรืออายัดวัตถุอันตราย และสิ่งที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุ สงสัยว่ามีการกระทำผิด

(6) มีหนังสือเรียกให้บุคคลมาให้ถ้อยคำส่งเอกสารหรือวัตถุใดๆ เพื่อ ประกอบการพิจารณา

5. **หน้าที่และความรับผิดชอบทางแพ่ง** ถ้ามีความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายตาม พ.ร.บ. นี้ นอกจากความรับผิดชอบทางแพ่งที่มีอยู่ตามบทบัญญัติของบทกฎหมายอื่นแล้ว ได้กำหนดผู้ที่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนี้

5.1 **ผู้ผลิต** ในเรื่องต่อระมัดระวังในการจัดหาวัตถุที่ใช้ในการผลิตการกำหนดวิธีการและขั้นตอนของการผลิต การจัดให้มีภาชนะบรรจุที่มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยต่อการใช้ การเคลื่อนย้าย การขนส่ง การติดฉลาก ความเหมาะสมของการเก็บรักษา การตรวจสอบความเหมาะสมของผู้ที่รับมอบวัตถุอันตราย และต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายที่อยู่ในครอบครอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง (มาตรา 59,63)

5.2 **ผู้นำเข้า** ในเรื่องต่อระมัดระวังในการเลือกผู้ผลิตการตรวจสอบคุณภาพของวัตถุอันตราย การตรวจสอบความถูกต้องของภาชนะบรรจุและฉลาก การเลือกวิธีการขนส่งและผู้ขนส่ง ความเหมาะสมของการเก็บรักษา รวมถึงการตรวจสอบความเหมาะสมของผู้ที่รับมอบวัตถุอันตราย และต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายที่อยู่ในครอบครอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง (มาตรา 60,63)

5.3 **ผู้ขนส่ง** ในเรื่องต่อระมัดระวังในการตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งที่ใช้ ในการขนส่งหรือยานพาหนะและอุปกรณ์ ความถูกต้องของภาชนะบรรจุและฉลาก ความเหมาะสมของวิธีการขนส่ง ความถูกต้องของการจัดวางบนยานพาหนะ รวมถึงความไว้วางใจได้ของลูกจ้างหรือผู้จัดทำการทำงานให้แก่ผู้ขนส่งหรือร่วมกับผู้ขนส่งและต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายที่อยู่ในครอบครอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง(มาตรา 61,63)

5.4 **ผู้มีไว้ครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย** ในเรื่องต่อระมัดระวังในการตรวจสอบความเชื่อถือได้ของผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้ที่จัดหาวัตถุอันตรายนั้นให้แก่ตน ความถูกต้องของภาชนะบรรจุและฉลาก ความเหมาะสมของการเก็บรักษา และความไว้วางใจของผู้รับมอบวัตถุอันตรายไปจากผู้มีไว้ครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย และต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายที่อยู่ในครอบครอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัยหรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายนั่นเอง (มาตรา 62,63)

5.5 **ผู้ขาย หรือผู้ส่งมอบวัตถุอันตรายให้แก่บุคคลใด** ต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหายของบุคคลดังกล่าวอันเกิดจากวัตถุอันตรายนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง (มาตรา 64)

5.6 **นายจ้าง ตัวการ ผู้ว่าจ้าง หรือเจ้าของกิจการ**เกี่ยวกับวัตถุอันตรายต้องร่วมรับผิดชอบ

/ในผลแห่ง...

ในผลแห่งละเมิดที่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขนส่ง ผู้มีไว้ในครอบครอง ผู้ส่งมอบ หรือผู้ขายวัตถุอันตรายกระทำไปในการทำงานให้แก่ตน แต่ชอบที่จะชดใช้จากบุคคลดังกล่าว เว้นแต่ตนจะมีส่วนผิดในการสั่งให้ทำการเลือกตัวบุคคล การควบคุม หรือการอื่นอันมีผลโดยตรงให้เกิดการละเมิดขึ้น (มาตรา 65)

5.7 ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก คนกลาง และผู้มีส่วนในการจำหน่ายวัตถุอันตรายทุกช่วงต่อจากผู้ผลิตจนถึงผู้ที่รับผิดชอบขณะเกิดการละเมิด ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิดด้วย (มาตรา 66)

5.8 ในกรณีที่รัฐต้องเสียค่าใช้จ่าย เมื่อวัตถุอันตรายก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของ หรือทรัพยากรธรรมชาติ หรือเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดิน พนักงานอัยการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายได้ (มาตรา 69)

ทั้งนี้ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดจากวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัตินี้มีอายุความสามปี นับแต่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการเสียหายและผู้ฟ้องต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนทดแทน (มาตรา 67) และผู้ที่ต้องรับผิดชอบตามข้อ 5.4 – 5.7 ที่ได้ชำระค่าสินไหมทดแทนให้ผู้เสียหายแล้ว มีสิทธิไล่เบี้ยได้จนถึงผู้ผลิต (มาตรา 68)

6. บทกำหนดโทษ (มาตรา 70-89)

ผู้ที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ.2535 หรือกระทำความผิดตามมาตราต่าง ๆ ทั้งผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายส่ง ขายปลีก คนกลาง และผู้มีส่วนในการจำหน่ายวัตถุอันตรายทุกช่วงต่อ ผู้มีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตราย ต้องระวางโทษปรับหรือโทษจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 70-78)

ในกรณีที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือมีโทษปรับสถานเดียว คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่คณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ (มาตรา 89)

ในกรณีที่ศาลพิพากษาลงโทษและเป็นกรณีที่มีการยกเว้นไม่ต้องได้รับใบอนุญาต แล้วมีพฤติการณ์ให้เห็นว่าอาจกระทำความผิดเช่นนั้นอีก ศาลอาจพิพากษาห้ามการประกอบกิจการเกี่ยวกับวัตถุอันตรายมีกำหนดเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันพ้นโทษไปแล้ว (มาตรา 87)

ปรับปรุงข้อมูล ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2558

<http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%c703/%c703-20-9999-update.pdf>